

מעוברת או לא, ונתעברה השנה.

הדין הוא שהשנה נתעברה לטובת השוכר⁽²⁷⁰⁾, ויש לו זכות לגור בבית שלשה עשר חודשים בתשלום שנקבע שישלם על שנה.

ואם השכיר לו את הבית לחדשים מספר, נתעברה השנה — נתעברה למשכיר⁽²⁷¹⁾, וצריך השוכר לשלם על חודש העיבור.

מעשה בציפורי, באחד ששכר מרחץ מחבירו, וכך אמר: הריני שוכר את המרחץ בשנים עשר דיני זהב לשנה, מדינר⁽²⁷²⁾ זהב אחד לחדש.

ובא מעשה זה לפני רבן שמעון בן גמליאל קב-ב

ולפני רבי יוסי ואמרו: יחלוק את הדיש העיבור, שהרי אמר שתי לשונות סותרות, ויש להסתפק אם לתפוס ולקבל את הלשון הראשון או את האחרון, על כן יעשו חלוקה וישלם לו על חצי מחודש העיבור.

גמרא:

ברישא, המשנה אומרת שלפעמים חודש העיבור שייך לשוכר, ולפעמים הוא שייך למשכיר. בסיפא, המשנה מביאה מעשה שפסקו רבן שמעון בן גמליאל ורבי יוסי שיחלוק את חודש העיבור.

ומקשינן: וכי מביאים מעשה לפתור⁽²⁷³⁾ את הדין האמור בתחילה!

זו, ואז השכירות נגמרת בראש השנה אפילו אם התחילה באמצע השנה, נמצא שהשוכר זוכה בי"ג חודשים רק אם השכירות התחילה בתחילת השנה. ואם השכירות התחילה בניסן לא מרויח השוכר כלל מהעיבור. (רשב"א, הובא באריכות בר"ן נדרים ס"ג ע"א)

והר"ן חלק על הרשב"א, וכתב שלא מצאנו חילוק זה במשנה. (ין שם) ועיין טור ובית יוסף חו"מ סי' שיי"ב ס"ק י"ד.

271. דין זה הוא פשוט ואין בו חידוש, אלא שהמשנה מונה את כל הדינים האפשריים. (ריטב"א) ועיין סמ"ע סי' שיי"ב ס"ק כ"ד.

272. הגמרא בפרק בית כור מביאה את משנתנו, ושם הגירסא "דינר" ולא "מדינר". (ב"ב ק"ה ע"א)

273. יש מפרשים, שאין המעשה סותר את

והשיב הרי"ף, שהשוכר זכה בחודש העיבור, אף שלא ידע המשכיר שהשנה מעוברת, שהרי המשנה מדברת כשנעשה שטר השכירות בשעה שלא היה ידוע אם יעברו בית דין את השנה, ובכל זאת הדין הוא, שהשנה נתעברה לשוכר. (תשובת הרי"ף שהובאה בשיטמ"ק)

270. יש מקום לסבור, שדין המשנה נאמר דוקא כאשר השכירות מתחילה מתשרי, שאז השנה המדוברת היא שנת העולם, ויש להחשיב את חודש העיבור כחלק ממנה, אבל אם השכירות מתחילה בחודש אחר, הרי שהשנה המדוברת היא פרק זמן שאינו משתנה.

אמנם, הרי"ף מיגש דוחה סברא זו, מפני שלא מצאנו במשנה חילוק זה. (תשובת הרי"ף מיגש שהובאה בשיטמ"ק)

ודעת הרשב"א, שהמשנה מדברת דוקא כשאמר שהשכירות תהיה לשנה זו, אבל אם אמר שתם, שהשכירות תהיה לשנה, הרי שתם שנה היא י"ב חודש, ולא נתעברה השנה לשוכר. וכתב הרשב"א, שכיון שמדובר כשאמר "שנה

בציפורי] והיו שואלים אותי, הוה יהיבנא ליה כוליה למשכיר, [הייתי נותן למשכיר את כל חודש העיבור], מפני שאני פוסק כבן ננס האומר: תפוס לשון אחרון בפרק בית כור⁽²⁷⁵⁾, [בכבא בתרא קה א] ומכיון שאמר בסוף דבריו שהשכירות היא לחדשים, זכה המשכיר בחדש העיבור.

ומקשינן: מאי קא משמע לן [מה מחדש] רב? אם הוא מחדש שההלכה היא: תפוס לשון אחרון, הא אמר רב חדא זימנא! [הרי כבר אמר רב דבר זה!]

דאמר רב הונא אמרי בי רב [אמרו תלמידי רב משמו]: המוכר חפץ לחבירו, ואמר: הריני מוכרו באסתירא [סלע מדינה] מאה מעי [מאה פרוטות] ונתרצה הלוקח וקנה את החפץ, חייב לשלם מאה מעי, אף על פי שבתחילה אמר אסתירא שהיא מטבע הווה תשעים ושש פרוטות⁽²⁷⁶⁾, אנו תופסים את הלשון האחרון. וכן אם מכר לו במאה מעי אסתירא חייב לו אסתירא מטעם זה.

ומתריצין: הסורי מחסרא, והכי קתני, [חסר קטע במשנה, וכך צריך להיות כתוב]: ואם אמר לו בשנים עשר זהובים לשנה, מדינר זהב לחדש — יחלוק. ומעשה נמי [וכן היה מעשה] בציפורי, באחד ששכר מרחין מחבירו בשנים עשר זהובים לשנה, מדינר זהב לחדש, ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ולפני רבי יוסי, ואמרו יחלוק את חדש העיבור.

לדעת רבן שמעון בן גמליאל ורבי יוסי, אם נאמרו שתי לשונות הסותרות זו את זו, הרי זה ספק, אם לתפוס את הלשון האחרון ולומר שחזר בו מהראשון, או שיש לתפוס את הלשון הראשון, כיון שלא חזר בו במפורש⁽²⁷⁴⁾. מפני הספק הדין הוא שחולקים.

ומביאה הגמרא מחלוקת אמוראים, אם הלכה כרבן שמעון בן גמליאל, או שאין הלכה כמותו מטעמים שונים.

אמר רב: אי הוואי התם, [אילו הייתי

275. בן ננס אמר: מוכר שאמר בתחילה: "מדה בחבל אני מוכר לך" דהיינו שהמידה הנמכרת תהיה מדוייקת, ואחר כך אמר: "הן חס הן ית" דהיינו שאין הקפדה על הדיוק, הולכים אחר הלשון האחרון.

בגמרא שם אמר רב: "חולקים עליו חבריו על בן ננס". והחולקים הם רבן שמעון בן גמליאל ורבי יוסי. (ב"ב ק"ה ע"א)

276. בסלע יש ארבע דינרים, ובדינר יש שש מעות כסף, במעה יש שני פודיונים, בפונדיון יש שני איסרים, ובאיסר יש שמונה פרוטות. נמצא שיש בדינר מאה תשעים ושתיים פרוטות.

הדינים האמורים במשנה ממש, אלא שאין במעשה ראייה לדיני המשנה, ובדרך כלל מביאים מעשה כדי לחזק את הדין, והלשון "לסתור" אינו בדוקא. (ר"ן, וכתב שמשמע כן מרש"י)

ויש מפרשים, שכיון המשנה מונה את כל הדינים האפשריים, (עיינן הערה 271) ולא אמרה שלפעמים הדין הוא שיחלוק, משמע ממנה שלעולם הדין עם המשכיר או עם השוכר, והמעשה סותר את זה. (ריטב"א)

274. הספק הוא דוקא במקרה ששתי הלשונות נאמרו אחת אחרי השניה, אבל אם לא נאמרו בסמיכות, אז הלשון האחרון הוא העיקר. (ריטב"א ונ"י)

ובמשנה, שהדין הוא שיחלוקו, **בבא** לדין **באמצע החדש** השלש עשרה **עסקינן**, שאז נולדות מהספק שתי שאלות:

א. האם יש לשוכר זכות לגור בבית בחצי החודש הבא?

ב. האם השוכר חייב לשלם על חצי החדש שדר בבית?

התשובה על השאלה הראשונה היא, שהמשכיר יכול להוציא את השוכר מביתו מן הספק, כי הוא מוחזק בבית, שקרקע בחזקת בעליה עומדת⁽²⁷⁸⁾ ולא בחזקת היושב בה.

לעומת זאת, התשובה על השאלה השנייה היא, שאין השוכר חייב לשלם על החצי

ומתצינן: מדברי רב אלו, אין הוכחה שאומרים תפוס לשון אחרון כשהלשונות סותרות זו את זו, שכן **אי מהתם, הוה אמינא** [הייתי חושב] שהלשון האחרון **פרושי קא מפרש** את הלשון הראשון, וכשומר "אסתירא מאה מעי" כוונתו לסלע גדול השווה מאה פרוטות ולא לסלע הרגיל. וכן כשומר "מאה מעי אסתירא" כוונתו למאה פרוטות רעות שאינם שוות אלא אסתירא.

קמשמע לן רב, שהדין עם המשכיר במרחץ דציפורי משום תפוס לשון אחרון⁽²⁷⁷⁾.

ושמואל אמר: הלכה כרבן שמעון בן גמליאל, שהדבר מוטל בספק אם תפוס לשון ראשון או תפוס לשון אחרון, ואמנם בספק ממון, הדין הוא שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

אפשר שיש לפרש את דברי המשכיר כך: אני משכיר לך את המרחץ בשנים עשר זהובים לשנה בין פשוטה בין מעוברת, אמנם לא תשלם לי את הכל בסוף השנה, אלא כל חודש תשלם לי זהוב, אבל בסך הכל תשלם לי שנים עשר זהובים בכל מקרה.

רב משמיע שלא מפרשים כך, ולכן הדין עם המשכיר.

ועיין בתוספות פירוש הרשב"ם. (תוספות ד"ה הוה אמינא)

278. רש"י מסביר את דברי שמואל האומר, שבבא בתחילת החודש כולו למשכיר, משום שקרקע בחזקת בעליה עומדת. (רש"י ד"ה כולו) משמע, שאם שכר מטלטלין לנה, יכול השוכר להחזיק במטלטלין בחודש העיבור, אף אם המשכיר בא בתחילת החודש, כי המטלטלין הם בחזקתו. אמנם עיין בהערה 284

אסתירא הוא סלע מדינה הוא שמינית מסלע צורי, נמצא שהאסתירא הוא כחצי דינר, ובחצי דינר יש תשעים ושש פרוטות לפי החשבון. מעות הנזכרות כאן הם פרוטות, ויש מעה כסף שהיא ששית מדינר, ויש מעה נחושת שהיא פרוטה. (רש"י)

277. כך מפרש ש"י את הסוגיא.

והר"י בעל התוספות מפרש, שבאמת מוכח מהא ד"אסתירא מאה מעי" שרב סובר: תפוס לשון אחרון, כי אילו היה כאן פירוש, היה לנו לנטות לפרש וללכת אחרי הלשון המפחית את הסכום בין אם הוא לשון ראשון או שהוא לשון אחרון.

פירוש הגמרא הוא כך: אילו היה רב אומ את הדין ב"אסתירא מאה מעי" בלבד, היינו יודעים שרב פוסק תפוס לשון אחרון, אמנם עדיין אין הכרח שבמרחץ דציפורי הדין עם המשכיר, כי

והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו: המוכר לחבירו תבואה, ואמר לו: כור [שלשים סאים] בשלשים סלעים אני מוכר לך, יכול המוכר לחזור בו אפילו בסאה אחרונה, שכיון שעדיין לא משך הקונה את הסאה האחרונה, עדיין לא קנה כלום, שכל הכור הוא מקח אחד⁽²⁸⁰⁾, ואין יכול לקנות מקצתו⁽²⁸¹⁾.

ואם אמר המוכר: כור בשלשים סלעים, סאה בסלע אני מוכר לך, ומשך הלוקח מקצת מהתבואה, ראשון ראשון קנה, ולא יכול המוכר לחזור בו מאותם סאים שכבר משכן הלוקח, מפני שבסוף דבריו אמר המוכר שכל סאה תהיה נמכרת בנפרד.

ומדברי שמואל הללו מוכח שסובר תפוס לשון אחרון, שאמר "סאה בסלע", ואין לתפוס לשון ראשון שאמר "כור בשלשים", והרי זה סותר לדברי שמואל שפוסק כרבן שמעון בן גמליאל במשנתנו!

החודש שכבר גר בבית, כי הוא המוחזק במעות⁽²⁷⁹⁾.

לכן הדין הוא שיחלוקו, על חצי החודש שכבר גר בבית — לא ישלם, ועל החצי החודש שיבוא — חייב לשלם, לפי שהמשכיר יכול להוציאו מהבית מכאן ולהבא אם לא ישלם לו.

אבל בא לדין בתחילת החדש, כוליה למשכיר, לפי שהמשכיר יכול לסלקו מהבית אם לא ישלם לו.

ואם בא לדין בסוף החדש, כוליה לשובר, ואין יכול לתבוע שכר על הזמן שכבר דר השוכר בבית.

ומקשה הגמרא סתירה בדברי דשמואל:

מי אמר שמואל: לא אמרינן תפוס לשון אחרון, אלא יש ספק בדבר.

ותירץ הריטב"א, שיש לחלק בין תפיסה שלא ברשות המוחזק כמו ב"תקפו כהן", לתפיסה ברשות כמו בסוגיתנו, שהשוכר ישב בבית ברשות המשכיר בחודש העיבור.

280. הרמב"ם פירש בדרך אחרת את דברי רב ושמואל. (פ"ד ממכירה ה"ז) ועיין בהשגות הראב"ד שם ובמגיד משנה.

281. כתבו ראונים, שאם כבר נתן הלוקח כסף, קנה הלוקח את הסאים שמשך. (רשב"א ב"מ מ"ז ע"א ד"ה דאמר, וריטב"א כאן) ועיין בחו"מ סי' ר' בדרכי משה ס"ק ד' ובנתיבות המשפט ס"ק י"ב.

279. רש"י מסביר את דעת שמואל, שכבא בתחילת החודש, אז הנידון הוא הקרקע, וכבא בסוף החודש, הנידון הוא המעות.

והתוספות מסבירים, שהקרקע עומדת בתחילת החודש בחזקת המשכיר והמוציא מחבירו עליו הראיה. ובסוף החודש כבר תפוס השוכר את הקרקע, ובמקום שהדין הוא שהמוציא מחבירו עליו הראיה, מועילה תפיסה לדעת שמואל.

והקשו התוספות, שבפרק שנים אוחזים (ב"מ ו' ע"ב) המסקנא היא, שכהן שתקף ותפס ספק בכור מיד בעליו, מוציאים אותו מידי, הרי שבמקום שהדין הוא, שהמוציא מחבירו עליו הראיה, לא מועילה תפיסה! (תוספות בבא בתרא ק"ה ע"א ד"ה אבל)

המשכיר אף על גב דאפיך מיפך [אפילו שהפך], ואמר בתחילה דינר זהב לחודש, ולבסוף אמר שני עשר זהובים לשנה, שאז לפי רב הדין עם השוכר משום תפוס לשון אחרון, ולפי רב נחמן הדין עם המשכיר (283).

רב נחמן סובר כשמואל, שיש ספק אם לתפוס לשון ראשון או אחרון ובממון המוטל בספק, הדין הוא, שהמוציא מחברו עליו הראיה.

אמנם בזה נחלקו שמואל ורב נחמן, שמואל סובר, שאם באו לדין בסוף החודש, הדין עם השוכר לפי שהוא מוחזק במעות, ורב נחמן סובר שאין חשיבות לזמן שבאו לבית הדין.

לדעת רב נחמן, כיון שהספק עצמו — האם השוכר זכאי לדור בבית חודש נוסף — מתעורר בתחילת החודש, אז כבר הוכרע הדין לטובת המשכיר מפני שקרקע בחזקת בעליה קיימת. נמצא שהשוכר דר בחודש הזה בבית המשכיר שלא הושכר לו, וחייב לשלם על כך (284).

לדעת רב נחמן, רבן שמעון בן גמליאל סובר שיחלוקו בין בבא בתחילת החודש או

ומתריצין: שמואל סובר תפוס לשון אחרון רק מחמת ספק, ויש להסביר לפי זה את כל מה שאמר.

התם במשנה שלנו, טעמא מאי [מה הסיבה] שחולקים? משום דתפוס השוכר את המעות, והמשכיר תופס את הבית, ומספק איזה לשון יש לתפוס, מעמידים ממון על חזקתו.

הבא במוכר תבואה נמי קא תפוס הקונה את הסאים שמשך, ומספק שמא אומרים תפוס לשון אחרון, מעמידים אותם בחזקתו, שבמטלטלין התפוס בהם הוא המוחזק בהם שלא כבקרקעות. ולעולם אין תופסים לשון אחרון בתורת ודאי (282).

ורב נחמן אמר: אין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ורבי יוסי, אלא קרקע בחזקת בעליה קיימת, והמשכיר זוכה בחודש העיבור אפילו אם בא בסוף החודש לדין.

ותמהה הגמרא: מאי קא משמע לן רב נחמן? שאומרים תפוס לשון אחרון בתורת ודאי, היינו דרב! [אלו הם דברי רב!]

ומבארת הגמרא: רב נחמן סובר, שהדין עם

מוחזק, אבל אם ירצה הקונה לחזור בו לפני שמשך את הסאה האחרונה, הרשות בידו.

283. הקשה הריטב"א, מנין לנו שרב אמר שהדין עם המשכיר משום תפוס לשון אחרון, אולי רב סובר כרב נחמן!

ותירץ, שלשון רב שאמר "אי הואי התם" מורה, שלא אמר רב את דבריו אלא במקרה שהיה בציפורי, ולא באפיך מיפך.

284. עיין בהערה 279 שהבאנו את דברי

282. לפי תירוץ הגמרא, יש הבדל בדין בין רב ושמואל.

לפי רב, דין "ראשון ראשון קנה" הוא בתורת ודאי, שאומרים תפוס לשון אחרון, ואם הפך את הסדר ואמר: "סאה בסלע כור בשלושים", לא קנה ראשון ראשון.

לפי שמואל, דין "ראשון ראשון קנה" הוא משום ספק, ואותו דין יהיה אם הפך את הסדר. (רשב"ם ב"ב ק"ה ע"ב ד"ה קמ"ל)

וכתב הריטב"א, שלדעת שמואל, אם ירצה המוכר לחזור בו, אינו יכול כיון שהלוקח

ודנה הגמרא: **אימת** [מתין] באו לדין?

אי באו **בתוך זמנו** לפני שנגמרו ימי השכירות, וזמן הפרעון עדיין לא הגיע, שכן אין שכירות משתלמת אלא לבסוף?

הרי **תנינא** במשנה, שהשוכר צריך להביא ראייה שלם במקרה זה, ואין מקום לבעיה!

אי לאחר זמנו באו לבית דין?

הרי **תנינא** במשנה גם את זה, שאז המשכיר צריך להביא ראייה לטענתו!

ומביאה הגמרא את דברי המשנה במסכת בכורות, **דתנן**:⁽²⁸⁶⁾ **מת האב** שנוולד לו בן

באמצע החודש או בסוף החודש, והוא סובר כסומכוס שממון המוטל בספק חולקים⁽²⁸⁵⁾, ולדעת רבנן דסומכוס לעולם חודש העיבור שייך למשכיר.

עתה, מביאה הגמרא בעיה, כשיש דין ודברים בין המשכיר והשוכר על תשלום השכירות.

בעו מיניה מרבי ינאי: משכיר ושוכר שבאו לבית דין, **שוכר אמר**: **נתתי** את דמי השכירות. **ומשכיר אומר**: **לא נטלתי** ממך שטר.

על מי מהם להביא ראייה לטענתו?

286. זו גירסת רש"י, לפיה הגמרא הביאה ראייה ממשנה בכורות.

ויש גירסא שלפיה לא הביאה הגמרא משנה זו, אלא הביאה ברייתא, וכך גורסים:

דתניא: כל שלשים יום בחזקת שלא נתן, עד שיביא ראייה שנתן. לאחר שלשים יום בחזקת שנתן עד שיביא ראייה שלא נתן. (גירסת הרי"ף והרא"ש)

ברייתא זו עוסקת בשכירות בתים, ומדברת במקרה שלא קבעו את זמן השכירות, ולכן השכירות היא לשלשים יום, שכן סתם השכרה — שלשים יום.

הברייתא אומרת, שבאמצע השלשים יום יש חזקה שהשוכר לא שלם שטר, ואחריהם יש חזקה שלם (הגהות הגר"א אות א')

לפי גירסא זו, יש ראייה שאין אדם פורע בתוך זמנו, אפילו כשלוה בלי לקבוע זמן לפרעון, שאז הדין הוא שסתם הלואה שלשים יום. (הגר"א חור"מ סי' ש"ז ס"ק ב')

ודעת התוספות, שדוקא בקובע זמן לפרעון, אומרים שאין אדם פורע בתוך זמנו. (תוספות ב"ב ה' ע"א ד"ה הקובע)

הריטב"א, שלדעת שמואל מועילה תפיסה כשהיא ברשות המוחזק.

ולדעת רב נחמן, לא מועילה תפיסה אף שהתופס תפס ברשות.

נפסקה ההלכה כרב נחמן בפרק המקבל. (ב"מ ק"י ע"א)

הגמרא שם אומרת, שבמקום שהספק יכול להתברר, כגון שהשוכר אומר שהשכירות היתה לשלש שנים, והמשכיר אומר שהשכירות היתה לשנתיים, בזה לא אמר רב נחמן שלא מועילה תפיסה.

יש ראשונים שאומרים, שבשוכר מטלטלין לשנה ונתעברה השנה, לא אמר רב נחמן שלא מועילה תפיסה. (רא"ש סימן ל' ור"ן)

אמנם התוספות כתבו, שאין הדגשה על קרקע בדברי רב נחמן, ואף במטלטלין, החפץ השכור עומד ברשות בעליו, כיון שהוא עומד לחזור אליו. (תוספות בבא בתרא ס"א ע"ב ד"ה ארעתא) ועיין קונטרס הספקות כלל ז' אות ז'.

285. כך כתבו הרמב"ן והריטב"א.

יום.

מי עביר איניש דפרע ביומא דמשלם זמניה או לא? [האם אדם עשוי לפרוע ביום האחרון, או לא] ודרך אדם לפרוע רק למחרת היום האחרון?

אמר להו רבי יוחנן: תניתיה, שנינו במשנה פתרון בעיה זו.

דתנן לקמן בפרק המקבל: שכיר בזמנו — קג-א נשבע ונוטל. [ב"מ קיא א]

פועל שעבד אצל בעל הבית ותובע שכרו, ובעל הבית טוען: פרעתי, מדין תורה בעל הבית פטור מלשלם, מפני שהמוציא מחבירו עליו הראיה. ופטור אף מלהשבע, מפני שהוא כופר בכל.

חכמים תקנו, שאם השכיר תובע עם גמר

בכור בתוך שלשים יום ללידת בנו, הרי הבן בחזקת שלא נפדה, וחייב לפדות עצמו כשיגדל⁽²⁸⁷⁾, עד שיביא ראיה שנפדה על ידי אביו⁽²⁸⁸⁾, ונפטר מחיובו.

ואם מת האב לאחר שלשים יום מלידת בנו, הרי הבן בחזקת שנפדה, ופטור מלפדות את עצמו כשיגדיל, עד שיאמרו לו: (289) ידוע לנו שלא פדאך אביך, כי אמר לנו לפני מותו שלא נפדה בנו, ואז חייב לפדות את עצמו. [בכורות מט א]

ממשנה זו יש ללמוד על תשלום שכר דירה, שלפני שהגיע זמן הפרעון, יש להניח שלא פרע⁽²⁹⁰⁾, ואחר הזמן יש להניח שפרע, אלא אם כן הוכח לא כך.

ומפרשין לבעיא: לא צריכא אלא כשבאו לדין ביומא דמשלם זמניה [ביום האחרון של השכירות], והשוכר טוען שפרע באותו

בעל דין שיכול לתבוע כסף, ויכולים לתת לכל כהן. (רש"י)

ואמנם עדיין היה יכול להיות כתוב בסיפא, "עד שתהיה לו ראיה שלא נפדה" וכתב רש"י, שאין צריך ראיה של עדות גמורה לכל הלכותיה, אלא מספיק אמירה שיגידו לו השכנים. (רש"י במשנה בבכורות מ"ט ע"א)

290. בפרק השותפים נחלקו אמוראים בלוח האומר למלוה: פרעתיך בתוך הזמן.

ריש לקיש אמר, שאינו נאמן משום שאין אדם פורע בתוך זמנו, וכן הלכה. אביי ורבא אומרים, שנאמן. (בבא בתרא ה' ע"א)

והקשו התוספות: מדוע לא מביאים שם ראיה מהמשנה בבכורות, שאין אדם פורע בתוך זמנו ריש לקיש.

מתרצים התוספות: במשנה בבכורות מדובר

287. יש לבן לפדות את עצמו כשיהיה בן י"ג שנה, ולא כשיגיע לגיל חינוך, כיון שאם יקיים את המצוה כשיגיע לגיל חינוך, לא יוכל לקיים אותה כשיגדל, ויהיה אז מצווה מדאורייתא. (פתחי תשובה יו"ד סי' ש"ה ס"ק כ"ה)

288. הפודה את בנו בתוך שלושים יום, ואמר שהפדיון יחול לאחר שלושים, וביום השלושים המעות קיימות, בנוי פדוי.

ונחלקו אמוראים, במקרה שנתעכלו המעות בתוך שלשים, אם בנו פדוי. (בכורות מ"ט ע"א)

289. ברישא, כתוב במשנה "עד שיביא ראיה שנפדה"

לכאורה, היה צריך להיות כתוב בסיפא באותו סגנון "עד שיביא הכהן ראיה שלא נפדה".

באמת, אין מקום לסגנון זה, כי הכהן אינו